

razpihanju sovraštva med ljudmi, saj mu osebna dispozicija, poznavanje zgodovine in etike ne omogočajo veliko več kot pokvarjeno-grafofonsko-ploščno ponavljanje pobranih fraz (in je o intelektualni poštenosti potem tu težko govoriti).

Urednik PV, priznam, me preveč ne razveseljuje s preširoko demokratičnostjo, ko v najstarejši in visoko ugledni slovenski reviji jemlje pod streho maloumne razbijaške dopise (ki mladane zahtevajo, da naj bi PV pred njimi padel kar na kolena).

Nives Vidrih piše v Književnih listih (Delo, 7. novembra 1996, str. 14, Kam sta izginili skromnost in trezna presoja?): »... v javnost prihaja marsikaj brez pravega premisleka o smiselnosti povedanega/napisanega in večkrat je videti, kot da merilo za primernost objave ni poznavanje določene problematike in spodobno obvladanje jezika. (Skoraj) kdorkoli lahko piše (skoraj) karkoli.«

Naj se torej B. P. prehitro ne postavlja na zadnje noge. Naj se ne vodobno drži moči argumentov in

naj argument moči prepusti prazgodovini. Vendar obstoji tudi zanj še drobceno upanje: da odloži svoj prazni bes in odgovori na vprašanja v naslovu tega spisa. Seveda na ravni, ki se za PV spodobi.

Stanko Klinar

Križ na gori

Prebral sem vest o postavitvi križa na Škrlatici in ostal brez besed ter osupel. Mojo jezo je podžgala še informacija v časopisu Delo 22. 10. '96, ko sem izvedel, da je križ postavljen brez dovoljenj s strani države. Postavili so ga člani strankarskega planinskega združenja »Dr. Henrik Tuma«, ki so politični planinci, kar hkrati pomeni tudi uresničenje dolgo napovedovanega razdora po političnih kriterijih tudi v zadnji oazi enotnosti - gorah Slovenije. Menim, da ne potrebujemo planinskih strank in njihovih obeležij na gorah, ki so pribežališče nas vseh, ne le tistih, ki so bolj nasilni in uveljavljajo svojo voljo nad drugimi. Mar ni bilo dovolj, da so v prejšnjem sistemu postavljali zvezde po vrhovih gora, vemo pa, da celo sam narodni buditelj **Aljaž** kot duhovnik in kristjan ni postavil križa na stolpu? Gore naj bodo nevtralne in brez znamenj trenutnega političnega razpoloženja v dolinah pod njimi. Sam sem religiozen, a kljub temu ne postavljam križev po gorah in nisem nestrpen do drugače mislečih; ne podiram njihovih znamenj in jih nadomeščam s svojimi.

Omenjeno združenje pri SDS celo govori, da bi bilo rušenje križa barsko dejanje - res bi bilo, a treba je pogledati resnici v oči.

Kdo jim je dovolil postavitev?

Morda volilci SDS? Dvomim. Njih je dosti manj kot ostalih planincev, ki želijo neoskrunjene gore in molijo v dolini v cerkvah, če so verni seveda, ostali pa ne postavljajo svojih interesov nad interese drugih. Slovenske gore so samo ene - naj ostanejo naše. Imena, ki so podpisana na strani 443 PV, so gotovo eminentna, le čudno se mi zdi, da se dajo tako razgledani možje in dekleta zapeljati ozki strankarski logiki in izpostaviti svoje ime za tuje

Postavitev križa na Škrlatici uradno odobrena

Oddelek za okolje in prostor Upravne enote Jesenice (ki deluje v sklopu Ministrstva za okolje in prostor Republike Slovenije, minister **dr. Pavle Gantar**) je z Odločbo o dovolitvi priglašeni del. št. 351-062/96, izdano dne 22. 11. 1996 (podpisal vodja oddelka **Jaka Dakskobler**), dovolilo ponovno postavitve križa na Škrlatici (pod običajnimi, pričakovanimi in že izpolnjenimi pogoji).

S tem je, po zasebnem mnenju tu podpisanega, razveljavljena Odločba Inšpektorata RS za okolje in prostor, Izpostava Jesenice (ki deluje v sklopu Ministrstva za okolje in prostor Republike Slovenije), št. 356-02-04-10/96-KRG-BN, izdana 1. 10. 1996 (podpisala urbanistična inšpektorica **Bojana Novak**), ki zahteva, da se križ na Škrlatici odstrani do 1. 6. 1997.

Četudi je Odločba Inšpektorata o odstranitvi izzvala ogorčenje in proteste slovenske (planinske) javnosti, je bilo vendar mogoče priznati korektnost in slutiti benevolenco državnih administrativnih organov:

1. odločba je bila izdana v skladu z zakonom »po uradni dolžnosti« (dovoljenja za postavitev ob postavitvi križa 6. julija 1996 dejansko ni bilo, a zakaj ga ni bilo, je seveda druga zgodba), oddaljenost roka za odstranitev pa je bila vendarle jasen namig, da bo dotlej mogoče pridobiti postavitevno dovoljenje,

2. na dokaj izčrpnem pogovoru z ministrom Pavletom Gantarjem na Dovjem konec oktobra 1996, ko smo mu pokazali odločbo o odstranitvi (za katero minister ni vedel), je minister iskreno vzkliknil: »Saj križa ne bo nihče podiral! Dovolj imate časa, da si dobite dovoljenje.« Ali so ministrove besede v kakršnikoli (direktni) zvezi z Odločbo o dovolitvi, ne vem, dejstvo je, da so se uresničile.

Kot udeleženec odprave, ki je 6. julija 1996 postavila novi križ, kot udeleženec blagoslovitve 1. avgusta 1996, kot podpisnik protesta SGK Dr. Henrik Tuma zoper odločbo o odstranitvi, in kot pobiralec podpisov za podporo protesta sodim, da je z izdajo Odločbe o dovolitvi pravda končana (četudi je ta hip Odločba še odprta za pritožbo) in da so se državni organi objektivno držali predpisov in ne morebitnih ideoloških smernic ali predsodkov. (Odločbo o dovolitvi so izdali, ko so bili za izdajo izpolnjeni pogoji; res pa ni jasno, zakaj niso vlagatelja opozorili na pomanjkljivost vloge že prej, saj so vlogo prejeli 14. 2. 1996). Obžalujem samo, da je šla obilna časopisna polemika (ki se je nisem udeleževal) tako pri zagovornikih kot nasprotnikih ponovne postavitve križa tu in tam malo čez rob in je včasih zbujala sum, da so državni organi pod vplivom nasprotnikov. (Zato je bila tudi sprožena široka akcija zbiranja podpisov.) Kot privrženec skalaške tradicije se veselim, da je izpolnitev dolga do te tradicije legalizirana.

Stanko Klinar

interese. Pri tem leto 1934 ni pomembno, saj bi po isti logiki morali ponovno postaviti ali pa podreti marsikaj v naši Sloveniji. Kmalu se bo našel kdo, ki bo rekel: »Rad ar na Menini ne bo kazil okolja in planinski argumenti so ničevi, saj sami planinci postavljate objekte po najvišjih in markantnih vrhovih, ki so zares naravna in kulturna znamenitost na nivoju, še celo mnogo bolj kot Menina.«

Italijani in Avstrijci se pri tem veselo pridružujejo in postavljajo križe na naši zemlji, razširjajoč pri tem svoj vpliv prav do zadnjih koticov domovine.

Zato vas prosim, spoštovani gorniki in gornice, da postavljate znamenja v dolinah in pustite stranke prav tam, saj smo v gorah vsi enaki in potrebujemo pomoč drug drugega. Molimo pa raje sami pri sebi in v gorah ne postavljajmo malikov, saj Bog ne potrebuje stavb in križev. Prav tako si ne bo nihče kupil nebes z njimi. Važna so dela v korist sočloveku, ne žgalne daritve bogu.

Primož Hudolin
Oplotniška 15
3210 Slovenske Konjice

Križi na gorah

Kar precej je bilo že napisanega in povedanega o križu na Škratlatici. Je pa o tem, po mojem, podal najbolj objektivno mnenje **Bojan Pollak** v članku, objavljenem v Planinskem vestniku št. 9/96. Njegovim pogledom na problem postavljanja simbolov na slovenske hribe ni niti v eni točki kaj dodati.

Dodal pa bi rad nekaj misli na članek **Antona Jegliča**, ki je bil objavljen v PV 11/96.

Vsakdo ima lahko svoje osebno mnenje in vsakdo lahko to svoje mnenje tudi pove. Moti pa me, ko nekdo postavlja svoje mnenje in pogled na določen problem kot dokončno veljaven in neomajen.

Nadalje me moti namerno (ali ne namerno) izpuščanje dejstev, ki so za problem bistveni. Postavitev križa na Škratlatici je bila v prvotni zamisli čisto osebna zadeva nekega planinca - **Sandija Wisiaka**. Postavila ga je skupina njegovih prijateljev, že takrat pa postavitev niso podpirali prav vsi vidni slovenski

planinci. In sedaj zanimivo vprašanje: kdaj je postavljeni križ na Škratlatici pridobil tako simboličen in vse-slovenski značaj?

Križ na Škratlatici je vendarle ostal; nekomu v ponos, drugemu v nepotje.

Prišel je vojni čas in povojno obdobje, ki je bilo, kakršno je pač bilo; vsekakor ni bilo samo negativno. Ker je križ simbol katoliške cerkve, ki je med vojno zavzemala - vemo kakšno - stališče, je bil nekaterim zmagovalcem pač napoti in so ga odstranili. Smatram, da bi morali katoličani to odstranitev vzeti na znanje z večjim razumevanjem, saj je prav katoliška cerkev v svojem obstoju uničila ničkoliko kultur in spomenikov, ki so bili drugačni od njene dogme, in to z več kot barbar-skim nasiljem.

Vsa leta od takrat nas večina planincev križa na Škratlatici ni prav nič pogrešala. Če bi kdo prevzel pobudo za ponovno postavitve križa že v »zločinski, komunistični« državi, bi bil ta verjetno tudi postavljen, tako kakor je bilo v imenovanem obdobju samo v Ljubljani postavljenih kar nekaj novih cerkv.

Po Jegličevem pisanju sklepam, da je Slovenski gorniški klub verska organizacija, ki z vsiljevanjem svojih nazorov tudi v planine vnaša politikantske zdrahe in razdor med slovenske planince, pri tem pa reprezentira moč neke dogme. Ni toliko pomembno, da križ na Škratlatici stoji, kot to, da se kar najbolj na daleč vidi. In misli g. Pollaka se prav z Jegličevim člankom na žalost potrjujejo.

Zanimivo je tudi to, da Slovenski gorniški klub, ki bi po vsej logiki moral delovati v okviru Planinske zveze Slovenije (ki šteje okrog 100.000 članov), sklepa te organizacije ne upošteva ter jo v akcijo za ponovno postavitve križa ni pritegnil, niti je nikjer ne omenjajo.

In nazadnje: zbiranje podpisov v podporo! Kaj bi pomenilo nekaj tisoč zbranih podpisov? In kaj bi pomenili nepodpisani ostali planinci oziroma vsi Slovenci (če se problem križa na Škratlatici postavlja kot nacionalno vprašanje!)?

Po mojem mnenju bi bilo dosti boljše, da bi se pobudniki potrudili za morebitno legalizacijo črne postavi-

tve, kot da svojo frustracijo napihujejo v politični problem.

Pavel Sepe,
Dragomer

Zelenica in Vrtača

Kratka vestica na radiu o nesreči v gorah, članek v časopisu o zdrsu in nato osmrtnica na predzadnji strani. Usodna je bila Vrtača.

Ob tem se mi spomin vrača nekaj tednov nazaj, ko smo tudi planinci PD Avtohtehne načrtovali vzpon na Vrtačo. Dvanajst nas je bilo, tudi otroci, in že na Ljubelju je rosilo, potem pa nas je rahel dežek spremljal vse do Zelenice. V koči se nas je prijazen oskrbnik razveselil z besedami: »Pa sem mislil, da danes nikogar ne bo!« Hitro smo dobili vroč čaj in se zabeležili v vpisno knjigo.

Malo se je vreme izboljšalo in začeli smo premišljevat i nadaljevanju poti. Pozorni oskrbnik je slišal naš pogovor in opozoril, da je pot nevarna, neprimerna za otroke, da je pri vzponu potrebna velika previdnost, posebno še, ker je pot mokra. Spremljal je našo odločitev in prosil, naj tisti, ki gremo na vrh, to tudi vpišemo v knjigo in se nazaj grede obvezno oglasimo v koči. Na pot smo dobili še enkrat navodila in opozorilo, da so že bili zdrsi, mi pa smo se presenečeni nad tolikšno skrbjo odpravili na Vrtačo.

Res je bila potrebna velika pazljivost, povrh je bila še megla in - žal - slabo vidne obledele markacije. Vseeno smo našli vrh, se za dokaz ovekovečili in se kar hitro pobrali nazaj na Zelenico. Srečali smo pet Avstrijcev, ki so grizli kolena, malo poklepetali in jo mahnili vsak po svoji poti.

Seveda smo se ustavili na Zelenici, da smo se »odjavili«, z oskrbnikom še prijetno poklepetali in na naše vprašanje presenečeni ugotovili, da je imel zapisana imena vseh pet Avstrijcev, ki so se vzpenjali na Vrtačo.

Malo je tako skrbnih oskrbnikov. Ta z Zelenice zasluži vso pohvalo v našem imenu in zagotovo v imenu vseh gornikov, ki so deležni njegove skrbi.

Ko smo se spuščali na Ljubelj, sem sklenila napisati pohvalo in zahvalo v Planinski vestnik, vendar te koles-